Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	Mennana Benhammou	**Datum**	13 januari 2026
E-mail	m.benhammou@utrecht.nl	**Kenmerk**	34044959
Type brief	Reactiebrief	**Onderwerp**	Reactie op initiatiefvoorstel 'Een gemeentelijke uitvaart naar wens'
Bijlage(n)		**Beleidsveld**	Werk en Inkomen

Geachte leden van de raad,

Op 3 december 2025 heeft de Denk-fractie het initiatiefvoorstel ‘Een gemeentelijke uitvaart naar wens’ naar uw raad gestuurd. Wij hebben dit voorstel aandachtig bekeken en geven via deze weg onze reactie hierop.

Met belangstelling hebben wij kennisgenomen van het initiatiefvoorstel *“Een gemeentelijke uitvaart naar wens”*. Wij onderschrijven het belang van een zorgvuldige en menswaardige uitvoering van gemeentelijke uitvaarten. Wij vinden dat iedere inwoner een respectvol afscheid verdient waarin zoveel als mogelijk rekening wordt gehouden met onder andere religieuze overtuiging, ook wanneer nabestaanden ontbreken.

Wij herkennen deze intentie en willen benadrukken dat wij dit uitgangspunt delen. Daarom hebben wij reeds naar aanleiding van de schriftelijke raadsvragen van de Denk-fractie van oktober 2024 onze werkwijze aangepast om zoveel mogelijk rekening te houden met religieuze aspecten die een respectvol afscheid garanderen.

Het initiatiefvoorstel doet een aantal voorstellen. In deze brief geven wij wensen en bedenkingen mee over deze voorstellen.

1. Regie en kwaliteit uitvaarten
Wij onderschrijven het belang van een zorgvuldige en zichtbare regie bij gemeentelijke uitvaarten. In de praktijk wordt hier al actief invulling aan gegeven. Voorafgaand aan een uitvaart is er altijd contact met de melder en de uitvaartondernemer en wordt de offerte zorgvuldig beoordeeld, zodat de uitvaart correct en sober verloopt binnen de wettelijke kaders.

Uitgangspunt is dat uitvaartondernemers voldoen aan de wettelijke eisen, wat een zekere vorm van kwaliteitsborging biedt. In de praktijk volgen we de ondernemer die het overlijden meldt, omdat dit het meest praktisch is en noodzakelijk om de uitvaarten binnen zes werkdagen te realiseren.

Pas nadat alle redelijkerwijs te traceren contacten zijn benaderd en beschikbare bronnen zijn geraadpleegd, wordt een besluit genomen. Daarmee handelen wij zorgvuldig. De suggestie dat de gemeente te snel opdracht zou verstrekken, herkennen wij daarom niet in de huidige werkwijze.

2. Invoeren van een uitgebreid en verplicht vooronderzoek (huisbezoek, buurtonderzoek, werkgeversonderzoek)
Wij begrijpen de wens om via een uitgebreider vooronderzoek zo volledig mogelijk inzicht te krijgen in de persoonlijke omstandigheden van de overledene. Wij waarderen de zorgvuldigheid die met dit voorstel wordt beoogd.
Tegelijkertijd brengt het verplicht stellen van huisbezoeken en uitgebreid vooronderzoek om een aanzienlijke uitbreiding van de uitvoeringscapaciteit. De inzet van twee medewerkers per melding legt extra druk op de organisatie en kost veel tijd.
In de praktijk brengt dit ook risico's met zich mee voor de termijn waarbinnen een uitvaart moet plaatsvinden. Op grond van de Wet op de lijkbezorging dient een uitvaart uiterlijk op de zesde werkdag na overlijden te worden verzorgd. Daarbij komt kijken dat het hoofdverblijf van de overledene regelmatig niet in Utrecht ligt, wat de uitvoering verder kan bemoeilijken.

Onze eerdere ervaringen laten zien dat huisbezoeken weinig concreet resultaat opleverden, terwijl ze wel zorgden voor extra administratieve lasten in verhouding tot het aantal uitvaarten. Om die reden is deze werkwijze in het jaar 2000 losgelaten. Daarnaast is veel relevante informatie, zoals polis-gegevens of bankafschriften, tegenwoordig digitaal beschikbaar.

3. Actief onderzoeken van religieuze aanwijzingen
Het voorstel vraagt om actief en breed onderzoek naar religieuze of culturele achtergrond. Wij onderschrijven het belang van aandacht voor religieuze aanwijzingen, wanneer deze aannemelijk zijn. Onze huidige werkwijze sluit al zoveel mogelijk aan bij de doelen van dit voorstel. Wij hebben namelijk onlangs onze werkwijze aangepast naar aanleiding van de schriftelijke raadsvragen van oktober 2024, om zoveel mogelijk aan te sluiten bij de wensen van de overledene.

Onze huidige werkwijze is dat bij een vermoeden van een islamitische achtergrond contact wordt gelegd met het Djanaza Noodfonds. Dit fonds beoordeelt of islamitische voorschriften van toepassing zijn en kan, indien gewenst, de uitvaart volledig verzorgen. Ook eventuele meerkosten worden door het fonds gedekt. Deze werkwijze hebben wij mogelijk kunnen maken door het door de VNG uitgebrachte **handboek-gemeentelijke-uitvaarten-voor-moslims** dat als praktisch handvat wordt gebruikt, in combinatie met het Djanaza Fonds en de aanwezige islamitische uitvaartondernemers binnen onze gemeente.

Voor andere religies zijn er geen standaard rituelen bekend die een andere werkwijze vereisen, tenzij expliciete wensen bekend zijn. We zien daarom geen noodzaak om structureel het onderzoek naar alle religies uit te breiden.

Daarnaast wordt bij overledenen uit Oekraïne ook rekening gehouden met rituelen en gebruiken rond uitvaarten, zoals beschreven in de **Handreiking Oekraïense-ontheemden-die-in-Nederland-komen-te-overlijden**. Dit omvat zowel religieuze gewoonten als culturele tradities en praktische aandachtspunten die samenhangen met de tijdelijke crisissituatie.

4. Verhoging van het richtbedrag van € 3.000 naar € 3.500
Met betrekking tot de voorgestelde verhoging van het richtbedrag adviseren wij positief. De verhoging van € 3.000 naar € 3.500 sluit beter aan bij de hoogte van de vergoeding vanuit de bijzondere bijstand en houdt rekening met de stijgende kosten in de uitvaartbranche. Deze verhoging past binnen de beschikbare middelen. Een jaarlijkse indexatie van het richtbedrag adviseren wij niet, omdat dit het risico vergroot op overschrijding van de beschikbare middelen. Bovendien bedraagt de huidige voorgestelde verhoging al 16,7%, wat naar ons inzicht voorlopig voldoende dekking biedt. Er zijn daarnaast nauwelijks signalen dat het huidige richtbedrag onvoldoende is. Aansluiting bij de hoogte van het bedrag dat wordt vergoed vanuit de bijzondere bijstand blijft daarmee het meest passend.

5. Dekking van de nieuwe werkwijze vanuit verwachte besparing
Het voorstel gaat uit van ervaringen uit Den Haag en Amsterdam en veronderstelt dat huisbezoeken ertoe kunnen leiden dat 30% van de uitvaarten in Utrecht door nabestaanden wordt verzorgd. Hoewel

dit een besparing van € 51.000 per jaar zou kunnen betekenen, zijn er belangrijke onzekerheden die het risico van deze aanpak vergroten, zoals::

- De percentages uit andere gemeenten zijn niet zonder meer overdraagbaar op Utrecht.
- Het voorstel gaat uit van structurele personele inzet die wordt gedekt met verwachte besparing in de toekomst die niet gegarandeerd is.
- Implementatiekosten, ondersteunende organisatiekosten en eventuele complexiteit van de werkwijze zijn niet volledig meegenomen in de berekening.
- Huisbezoeken leiden niet automatisch tot besparingen; uit onze praktijk ervaringen blijkt dat nabestaanden vaak geen uitvaart kunnen of willen verzorgen.

Kortom, het structureel inzetten van extra personeel op basis van deze aannames vormt een te groot financieel en organisatorisch risico om door te voeren

Conclusie
Wij delen de wens voor een zorgvuldige en menswaardige uitvoering van gemeentelijke uitvaarten én ondersteunen het belang van duidelijke kaders. We hebben daarom ook onze werkwijze aangepast waarbij er meer aandacht is voor de wensen van de overledene, naar aanleiding van de schriftelijk raadsvragen in oktober 2024.
We adviseren positief op de verhoging van het richtbedrag van € 3.000 naar € 3.500, omdat dit aansluit bij de huidige vergoeding vanuit de bijzondere bijstand en rekening houdt met de stijgende kosten in de uitvaartbranche.
Wij behandelen per jaar ongeveer 40 uitvaarten in Utrecht. Voor zo'n klein aantal uitvaarten zou een uitbreiding van het onderzoek erg ingrijpend zijn en de uitvoering onevenredig belasten.
Wij adviseren daarom om:

- huisbezoeken niet standaard verplicht te stellen;
- uitgebreid buurtonderzoek en werkgeversonderzoek niet structureel uit te voeren;
- religie niet breed en standaard te onderzoeken.
- het richtbedrag niet jaarlijks te indexeren

De bestaande werkwijze biedt al voldoende ruimte voor zorgvuldigheid, maatwerk en aandacht voor religieuze aanwijzingen. Deze werkwijze is juridisch passend, uitvoerbaar en proportioneel, en borgt een correcte, sobere en respectvolle uitvaart.

Gelet op het ontbreken van knelpunten in de huidige werkwijze, en de recente verbeteringen die al zijn doorgevoerd, achten wij een ingrijpende wijziging op dit moment niet noodzakelijk. In combinatie met de praktische bezwaren, de risico's voor de termijnbewaking en de onzekerheid in de financiële onderbouwing, is het voorstel op dit moment niet haalbaar. Tegelijkertijd zorgt de huidige werkwijze ervoor dat de beoogde effecten goed worden bereikt.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de burgemeester,

de secretaris,